

Сучасні форми навчання лікарів загальної практики–сімейної медицини в умовах реформування медичної галузі

Ю.В. Просветов, А.Ю. Гусарова, А.В. Левіч, С.С. Барінов

ДЗ «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України»

З огляду на реформування медичної галузі у статті представлений сучасний погляд на проблему належної підготовки сімейних лікарів з питань фтизіатрії в короткі терміни, що передбачено програмою. Проведено аналіз методик інтерактивного навчання, що можуть використовуватись для вирішення цієї проблеми, та наявного досвіду їхнього використання у підготовці лікарів загальної практики на кафедрі фтизіатрії і пульмонології ДЗ «ЗМАПО МОЗ України».

Ключові слова: туберкульоз, інтерактивні методи навчання, загальна практика–сімейна медицина.

З 1993 року ВООЗ оголосила туберкульоз глобальною проблемою людства. Тому питання боротьби з туберкульозом повинні опанувати не лише фтизіатри, а й інші фахівці. Комплексне впровадження сімейної медицини в систему охорони здоров'я України передбачає підвищення вимог до професійної підготовки лікарів, що надають первинну медико-санітарну допомогу. До кола проблем, які повинен вирішувати сімейний лікар стосовно хворих на туберкульоз, належать не тільки питання виявлення захворювання та виконання стандартних діагностичних процедур, а й проведення лікування хворих удома, що передбачено відповідними нормативними документами [8].

У зв'язку з цим планом передбачено навчання лікарів загальної практики–сімейної медицини на кафедрі фтизіатрії і пульмонології сучасних підходів щодо боротьби з туберкульозом.

Згідно з уніфікованими програмами для інтернів і циклами спеціалізації сімейних лікарів на вивчення питань туберкульозу відведено від 20 до 60 год, що не є достатнім. Для вирішення проблеми висвітлення значної кількості матеріалу за достатньо короткий термін на кафедрі впроваджені інтерактивні способи навчання. Мультимедійними презентаціями супроводжується як лекційний матеріал, так й семінарські та, частково, практичні заняття. Використовуються відеофільми, реферативні конференції. Доведено, що інтерактивні методи навчання мають більше переваг, ніж традиційні, а саме: є можливість повторення окремих розділів необмежену кількість разів у разі необхідності, можливість демонструвати складні для сприйняття таблиці, схеми, графіки [2, 4]. За окремими темами підготовлені тестові завдання.

Застосування зазначених вище навчальних технологій суттєво поліпшує засвоєння навчальної програми [1, 6]. Активно застосовується метод зворотного зв'язку, що дозволяє зрозуміти викладачу, які теми були більш цікавими для слухачів, а які сприймаються важче [2]. Це дає можливість вибудувати навчання таким чином, щоб ефективність засвоєння кожного окремого заняття була високою незалежно від його тематики.

Треба зазначити, що для сімейних лікарів дуже добре зарекомендували себе рольові ігри. Такий вид навчання – це процес моделювання різних ситуацій, що максимально наближені до реалій життя, які можуть мати декілька рішень. Крім того, рольова гра створює такий емоційний настрій її учасників, який

сприяє творчому підходу до вирішення визначених завдань. Зазначені вище підходи у навчанні сприяють більш ефективному засвоєнню інформації [2, 3, 5].

Досвід нашої кафедри свідчить про те, що далеко не всі слухачі відразу сприймають метод рольової гри. Це може бути зумовлено різними факторами – особливостями характеру окремого слухача, незадовільним самопочуттям, а також неприйняттям взагалі саме цієї форми навчання. Тому багато що залежить від викладача, адже цей підхід у навчанні вимагає чіткого формулювання мети, контролю за часом гри та діями її учасників. При належній організації рольової гри вона може викликати зацікавленість навіть у «неактивних» слухачів [2].

Рольові ігри можуть бути запропоновані для різних тематичних розділів – з інфекційного контролю, формування прихильності пацієнтів до лікування тощо [1].

Достатньо ефективним елементом навчання є робота слухачів на практичних заняттях у малих групах (по 2–3 людини). Традиційно викликає інтерес вирішення ситуаційних завдань. Кожна група отримує ситуаційне завдання, до якого входять питання, на які слухачі повинні дати відповідь після часу, відведеного на обговорення завдання. Кожен з членів групи має можливість бути почутим. Це і є одним з правил роботи у малих групах. Поки відповідають учасники однієї з груп, інші слухачі мають можливість взяти участь в обговоренні. Таким чином, виконується декілька завдань за досить короткий термін.

Демонстрація навчальних відеоматеріалів дозволяє висвітлити багато питань без суттєвої втрати часу. Для кафедри фтизіатрії і пульмонології, де особливе значення має виконання правил інфекційного контролю, цей метод є дуже актуальним, оскільки дозволяє демонструвати деякі форми туберкульозу, методи обстеження хворих безпечно для слухачів, виключаючи саму можливість їхнього інфікування.

Таким чином, використовуючи традиційні та сучасні методи навчання, викладачі кафедри намагаються оптимізувати навчання лікарів загальної практики–сімейної медицини з питань фтизіатрії.

Современные формы обучения врачей общей практики–семейной медицины в условиях реформирования медицинской отрасли
Ю.В. Просветов, А.Ю. Гусарова, А.В. Левич, С.С. Барінов

С учетом реформирования медицинской отрасли в статье представлен современный взгляд на проблему надлежащей подготовки семейных врачей по вопросам фтизиатрии в короткие сроки, предусмотренные программой. Проведен анализ методик интерактивного обучения, которые могут использоваться для решения этой проблемы, и имеющегося опыта их использования в подготовке врачей общей практики на кафедре фтизиатрии и пульмонологии ДЗ «ЗМАПО МЗ Украины».

Ключевые слова: туберкулез, интерактивные методы обучения, общая практика–семейная медицина.

Modern forms of training of general practice doctors of family medicine in conditions of the health care reform

Yu.V. Prosvetov, A.Yu. Gusarova, A.V. Levich, S.S. Barinov

Phthisiology, in the short terms, providing by programm. We carried out analysis of interactive training techniques that could be used to solve this problem and of the experience of their usage in the preparation of general practice doctors in departments of Phthisiology and Pulmonology of GA «ZMAPE Ministry of Health of Ukraine».

In the article there was represented modern view on the problem of proper training of general practice doctors of family medicine on

Key words: tuberculosis, interactive teaching methods, general practice family medicine.

Сведения об авторах

Просветов Юрий Васильевич – Кафедра фтизиатрии и пульмонологии ГУ «ЗМАПО МЗ Украины», 69000, г. Запорожье, ул. Перспективная, 2; тел.: (050) 484-64-53. E-mail: Zmapo38@gmail.com

Гусарова Алина Юрьевна – Кафедра фтизиатрии и пульмонологии ГУ «ЗМАПО МЗ Украины», 69000, г. Запорожье, ул. Перспективная, 2; тел.: (050) 484-64-52. E-mail: Zmapo38@gmail.com

Левич Антон Вадимович – Кафедра фтизиатрии и пульмонологии ГУ «ЗМАПО МЗ Украины», 69000, г. Запорожье, ул. Перспективная, 2; тел.: (097) 286-41-63. E-mail: Zmapo38@gmail.com, lav@email.ua

Баринин Сергей Станиславович – Кафедра фтизиатрии и пульмонологии ГУ «ЗМАПО МЗ Украины», 69000, г. Запорожье, ул. Перспективная, 2; тел.: (096) 405-62-67. E-mail: Zmapo38@gmail.com

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Агранович Н.В. Мотивация повышения психолого-педагогических компетенций преподавателя для обеспечения инновационного подхода непрерывного медицинского образования на современном этапе / Н.В. Агранович, А.Б. Ходжаян // Современные проблемы науки и образования. – 2013. – № 2. – [Интернет ресурс: <http://www.science-education.ru/108-8888>].
2. Артюхина А.И., Чумаков В.И. Интерактивные методы обучения в меди-

цинском ВУЗе: Учебное пособие. – К.: Волгоград, 2011. – 32 с.
3. Даценко І.Б. Особливості інтегративного підходу в удосконаленні післядипломної освіти лікарів за фахом «неврологія» / І.Б. Даценко, Т.А. Літовченко // Медична освіта. – 2011. – № 3. – С. 73–75.
4. Скибицкий В.В. Использование современных технологий для качественной подготовки врача-терапевта / В.В. Скибицкий, Н.И. Олейник, Ю.Г. Звягинцева // Соврем. пробле-

мы науки и образования. – 2009. – № 4, прил. № 1. – С. 140–141.
5. Методы эффективного обучения взрослых: Учебно-методическое пособие. – К.: Москва-Берлин, Transform, 1998. – 124 с.
6. Шуматов В.Б. Формирование умений и навыков в системе профессиональной компетенции студентов в медицинском вузе / В.Б. Шуматов, Е.В. Крукович, А.Я. Осин, Н.Г. Садова // Тихоокеанский медицинский журнал. – 2010. – № 4. – С. 82–86.

7. Ходжаян А.Б. Особенности организации эффективной самообразовательной деятельности студентов в медицинском вузе / А.Б. Ходжаян, Н.В. Агранович // Фундаментальные исследования. – 2011. – № 11 (1). – С. 149–153.
8. Наказ МОЗ України № 620 від 04.09.2014 р. «Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дорослим «Туберкульоз».

Статья поступила в редакцию 25.09.2015